

Poznámky k jazykové korektuře

Jde nám o korekturu současného neutrálního textu – nejlépe z oblasti odborného nebo publicistického stylu – určeného pro běžného čtenáře. (Umělecký text má svá zvláštní pravidla, která jsou podřízena záměru autora a estetické funkci textu a liší se podle doby vzniku textu.)

Jde nám o korekturu jazykovou, tedy o pravopis, morfologii, výběr slov, příp. stylizaci ad. Text musí vždy respektovat současnou pravopisnou normu (tedy musí být v souladu s PČP 1993 a pozdějšími vyd. a IJP) a preferovat progresivní podoby (např. spojitě psaní spřežek).

Jazyková korektura je služba textu. Je třeba si uvědomit, že nemáte text opravovat a upravovat podle svých představ (tedy přeformulovat podle sebe, „jak bych to napsal já“), ale máte pomáhat autorovi jeho text vylepšit a interpretovat jeho myšlenky (tedy zasáhnout pouze tam, kdy by mohlo dojít k porušení smyslu textu, např. vychýlením z vazby apod.).

Často se ptáte, kolikrát text číst: moje doporučení je 3x:

1. Opravujete jasné chyby (psaní i/y, s/z, interpunkci atd.) a vyznačujete, příp. vypisujete si jevy, které si musíte ověřit a dohledat.
2. Opravujete sporné jevy, které jste si ověřovali a dohledávali (velká písmena, termíny, vlastní jména atd.).
3. Čtete již opravený text a všímáte si dalších nedostatků, které jste při předchozích opravách přehlédli, např. některé stylizace, jednotnost grafické podoby zápisu (užití typů písma, začátky odstavců atd.).

Doporučuji vše si v textu ověřovat (rozhodně nespoléhat na svůj jazykový cit). Když narazíte v textu na něco, o čem nemůžete říct s jistotou, že je to správně, musíte si to ověřit ve spolehlivém zdroji.

Korektor se ve sporných případech musí rozhodnout pro jednotné řešení, které vysvětlí a odůvodní v poznámce – je jeho povinností informovat o tom, proč a jak sporné jevy opravoval.

Korektury se vyznačují do vytištěného textu, výrazně, doporučuji použít barevný fix (modrý, zelený – ne černý). Korektury se v tištěném textu vyznačují čitelně a srozumitelně 2 shodnými značkami, z nichž jedna vyznačuje chybný jev přímo v textu a druhá (stejná) značka se opakuje zpravidla na pravém okraji textu vedle řádku s provedenou opravou, příp. je doplněna správným jevem (písmenem, doplněním interpunkce atd.) – ukázkou této korektury a stručný repertoár značek najdete v souborech Korektura 1a a 1b. Pokud je třeba něco ke konkrétnímu opravenému jevu ještě dodat/dovysvětlit, doplní se ještě k značce a opravě na okraji další text v kroužku.

Problematiku korekturních znamének upravuje norma ČSN 88 0410.

Sama korekturní znaménka jsou speciální dorozumívací prostředek, takové „esperanto“, které má svoje specifika – základní požadavek je však vždy jeden: jednoznačnost a jasnost opravy.

Korekturní znaménka mají dlouhou tradici – dlouhá desetiletí se jimi bez problémů domlouvali korektoři a redaktoři se sazeči. Dnes význam této komunikace slábne/upadá a je

nahrazován korekturami v elektronické podobě (sledování změn ve Wordu, poznámky v PDF apod.).

Přidávám několik odkazů, kde najdete další informace:

http://www.tygotext.cz/radce7c_1.html

[Korektury a korekturní znaménka - Typo.cz](#)

[www.typo.cz › uploads › 2009/09 › korektorske-znacky](#)

[ČSN 88 0410 - edison23](#)

[www.edison23.net › mat › korektorska_cviceni › normy](#)

Instrukce pro ty, kteří si zvolili korekturu jako seminární práci v předmětu CJBB54 Teorie a praxe ortografie, kultura jazykového projevu:

Nejdříve mi pošlete pouze text, který chcete korigovat, abych Vám potvrdila, že je k tomuto účelu vhodný. Poté provedete korekturu – nejlépe korekturními znaménky, aspoň si kousek zkuste (vzhledem k nestandardnímu způsobu výuky však přijmu i korekturu ve Wordu apod.). Korekturu okomentujte a složitější a sporné jevy vysvětlete a odůvodněte, proč jste postupovali zvoleným způsobem. Svou práci mi pak vložte do příslušné odevzdávací v ISu a v poznámkovém bloku najdete můj komentář.